

Arkivsak-dok. 200702307-34
Saksbehandler Anette Vensbakk Strømhaug

Saksgang Møtedato
Fylkesutvalget 20.12.2011

HØRING -ORGANISERE SÆRSKILTE INNFORINGSTILBUD FOR NYANKOMNE MINORITETSSPRÅKLIGE ELEVER

Forslag til

VEDTAK

1. Oppland fylkeskommune støtter forslaget om at et regelverk ikke bør være til hinder for å organisere egne innføringsklasser. Oppland fylkeskommune samtykker i at skoleeier ikke har plikt til å tilby et innføringstilbud til elever i videregående opplæring.
2. Oppland fylkeskommune støtter ikke at elever i innføringstilbud skal bruke av retten sin.
3. Oppland fylkeskommune mener lovforslaget vil ha både økonomiske og administrative konsekvenser.

Rasmus Olav Vigrestad
Fylkesrådmann

Inge Myklebust
Fylkesopplæringsjef

Høringsnotat om forslag til endringer i opplæringslova og privatskolelova – nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m.

Oppland fylkeskommune viser til brev fra Kunnskapsdepartementet datert, 04.10.2011, høring om " Forslag til endringer i opplæringslova og privatskolelova – nasjonal bestemmelse om lærertetthet i grunnskolen m.m."

Oppland fylkeskommune har kun kommentert det som omhandler innføring av en ny lovbestemmelse for å klargjøre at skoleeier kan organisere særskilte innføringstilbud for nyankomne elever. Oppland fylkeskommune gir bare innspill til de temaer og forslag som er mest sentrale sett fra det fylkeskommunale ansvarsområdet.

Generelle kommentarer:

Oppland fylkeskommune har følgende generelle kommentarer til høringsnotatet:

- a) Oppland fylkeskommune støtter forslaget om at et regelverk ikke bør være til hinder for å organisere egne innføringsklasser. Oppland fylkeskommune samtykker i at skoleeier ikke har plikt til å tilby et innføringstilbud til elever i videregående opplæring. Dette må vurderes og avgjøres fylkesvis og eventuelt organiseres etter lokale forhold.

- b) Høringsbrevet viser til NOU: 2010:7 Mangfold og mestring som mener "det er nødvendig med tydeligere retningslinjer for hvordan opplæringen for nyankomne barn, unge og voksne organiseres". Samtidig sier departementet i høringsbrevet at "behov for ytterligere nasjonale føringer når det gjelder innhold i og organisering av særskilte innføringstilbud vil, som varslet i meldingen, bli vurdert på et senere tidspunkt". Oppland fylkeskommune mener det er uheldig at så viktige elementer ikke blir berørt i denne høringen.

Utvalgets vurderinger:

1. Kommentarer til forslag om lovendring § 3-12 femte ledd og merknader til § 3-12 femte ledd

Forslag til lovtekst: opplæringslova § 3-12 nytt femte ledd, utdrag:

Fylkeskommunen kan organisere særskilt opplæringstilbud for nyankomne elever i egne grupper, klasser eller skoler.

Oppland fylkeskommune støtter at det i lovforslaget åpnes opp for muligheten til å organisere innføringstilbud for elever i videregående opplæring og anser det som hensiktsmessig at fylkeskommunen selv avgjør hvorvidt innføringstilbud skal tilbys og hvordan dette eventuelt skal organiseres. Som vist til i høringsnotatet må det tas hensyn til at det er store variasjoner på fylkeskommunenes geografiske forhold og antall elever. Dette innebærer at behov for og organisering av et innføringstilbud er forskjellig i den enkelte fylkeskommune.

Oppland fylkeskommune har de senere år ikke hatt tilbud om innføringsklasser i videregående opplæring grunnet store geografiske avstander og et elevgrunnlag som ikke er tilstrekkelig for å kunne starte innføringsklasser. Oppland fylkeskommune kan vise til gode erfaringer med tilrettelegging ut fra individuelle behov, blant annet ved bruk av to år på Vg1. Fylkeskommunen har gode erfaringer med å organisere Vg1 over 2 år ved å vektlegge grunnleggende norsk og samfunnsfag, samt delta i de øvrige timene med sine klasser i programfagene, det første året. Det andre året av Vg1 deltar elevene ordinært. Oppland fylkeskommune ser behovet for å vurdere også andre mulige organisatoriske tilbud som er tilpasset elever i videregående opplæring.

Forslag til lovtekst: opplæringslova § 3-12 nytt femte ledd, utdrag:

Dersom hele eller deler av opplæringen skal skje i slik gruppe, klasse eller skole, må dette fastsettes i vedtaket om særskilt språkopplæring. Vedtak om slik opplæring i særskilt organisert tilbud kan bare fattes dersom dette antas å være til det beste for eleven.

Oppland fylkeskommune mener at det i forbindelse med denne lovendringen bør angis flere retningslinjer for innhold og organisering. I høringsnotatet påpekes det behov for tydeligere retningslinjer for hvordan opplæring til nyankomne barn, unge og voksne organiseres, men nasjonale føringer for innhold og organisering av særskilte innføringstilbud vil bli vurdert på et senere tidspunkt. Et av områdene hvor det er behov for klarere retningslinjer er inntakskrav og inntaksprosedyrer.

Departementet foreslår at skoleeier kan organisere egne innføringsklasser og innføringskoler. Inkludering og likeverdsprinsippene er tydelig beskrevet i opplæringslovens §§ 1-1, 8-1 og 2-8. Oppland fylkeskommune har gode erfaringer med at elever inkluderes i ordinære klasser så langt det er mulig og til det beste for den enkelte elev. Vi stiller spørsmål ved hvorvidt elever i innføringskoler får muligheten til å inkluderes og delta i fellesskapsarenaen som den ordinære skolen gir muligheter for.

Forslag til lovtekst: opplæringslova § 3-12 nytt femte ledd, utdrag:
Som hovedregel kan slik opplæring i særskilt organisert tilbud vare inntil ett år. Når det foreligger særskilte grunner, kan det vare inntil halvannet år.

Oppland fylkeskommune ser behovet for en varighetsgrense til et eventuelt innføringstilbud. Siden inntakskrav, prosedyrer og innhold for innføringstilbudet, og heller ikke ansvarsforhold mellom grunnskole og videregående opplæring kommer tilstrekkelig til syne i høringsnotatet, er det vanskelig å ta stilling til. Oppland fylkeskommune vil understreke viktigheten av samarbeid mellom kommune og fylkeskommune om målgruppen nyankomne minoriteter.

Departementet gjør ingen vurderinger rundt forskjeller mellom grunnskole og videregående opplæring. Denne generaliseringen framstår spesielt som utydelig når det gjelder varighet. I høringsnotatet står det: "En slik særskilt organisering av innføringstilbud kan vare i inntil ett år." Videre følger: "Når det foreligger særskilte grunner kan et innføringstilbud vare inntil halvannet år." Oppland fylkeskommune mener det er uklart hva elevene som får innvilget halvannet år til innføringstilbud skal gjøre det siste halve året før nytt skoleår begynner. For eksempel skal eleven gå et halvt år uten å gjøre noe eller overføres til ordinær klasse midt i et skoleår? Høringsnotatet er heller ikke tydelig på om elevene i innføringsklassene skal gå over til Vg1 eller Vg2. Oppland fylkeskommune mener det ikke er realistisk at elevene skal begynne på Vg2 rett etter et innføringsløp. Da vil eleven gå glipp av verdifull undervisning, og enkelte fag har også avsluttende vurdering etter Vg1.

Østberg-utvalget mener at elever i et innføringstilbud ikke skal bruke av retten, men regnes som et "år null". Departementet uttaler at "eleven må bruke av retten til videregående opplæring." Oppland fylkeskommune mener at hvis en skal benytte seg av innføringstilbud skal eleven ikke bruke av retten sin. Det kan gjøre det vanskelig å motivere elevene til å bruke ekstra, men nødvendig tid, hvis de bruker av retten sin. Hovedmålet for alle elever i videregående opplæring er fullført og bestått etter endt opplæring. Elever med rett til særskilt språkopplæring kan ha rett til to år ekstra tid dersom eleven har behov for det i forhold til opplæringsmålene til den enkelte. To år ekstra tid er ikke nok for enkelte i målgruppen som høringsnotatet berører.

Forslag til lovtekst: opplæringslova § 3-12 nytt femte ledd, utdrag:

I vedtaket kan det for denne perioden gjøres avvik fra læreplanverket for den aktuelle eleven i den utstrekning dette er nødvendig for å ivareta elevens behov.

Oppland fylkeskommune mener at høringsnotatet er utydelig på forhold rundt avvik fra læreplanverket. "Det er kun i perioden eleven går i innføringstilbud det kan gjøres avvik fra læreplanverket...", sies det i høringsnotatet. Oppland fylkeskommune mener det er noe uklart hva dette innebærer. Det kan tolkes slik at det kun er når en elev får innføringstilbud etter § 3-12 at det kan gjøres avvik fra læreplanen, og at det derfor ikke kan gjøres avvik fra ordinær læreplan i norsk når en elev kun har særskilt språkopplæring i norsk etter § 3-12.

Forslag til lovtekst: opplæringslova § 3-12 nytt femte ledd, utdrag:

Vedtaket etter dette leddet krever samtykke fra elev/foresatte

Merknader til § 3-12 femte ledd:

Skoleeier pålegges ikke å tilby slike tilbud, men kan selv vurdere om den vil igangsette dette. Elevene har ikke rett til å motta et innføringstilbud.

Oppland fylkeskommune støtter at innføringstilbud i videregående opplæring ikke er en plikt eller rettighet for elever og at det derfor må hentes samtykke fra elev/foreldre dersom det skal gjøres avvik fra læreplanverket, herunder fag- og timefordeling.

2. Ansvarsfordeling og samarbeid mellom kommune/fylkeskommune og grunnskoleopplæring/videregående opplæring

Oppland fylkeskommune mener det er uheldig at det ikke gis retningslinjer for ansvarsfordeling og samarbeid mellom kommune og fylkeskommune i høringsnotatet. Et forpliktende samarbeid mellom kommune og fylkeskommune om overgangsrutiner fra grunnskole til videregående opplæring er ønskelig. En klar ansvarsfordeling vil best kunne ivareta hensynet til planlegging og kontinuitet i opplæringen for den enkelte elev. I høringsnotatet skilles det ikke mellom grunnskoleopplæring og videregående opplæring. Elever i ulike alder har ulike behov. For eksempel beskriver høringsnotatet at alle elever skal kunne gå i innføringstilbud i ett år, maksimalt halvannet år i særskilte tilfeller. Oppland fylkeskommune erfarer at en eldre elev med mangelfull skolegang vil ha behov for lengre tid enn en yngre elev som ankommer Norge tidlig i skolegangen.

Oppland fylkeskommune mener at det er viktig at elever får tilstrekkelig grunnskoleopplæring før inntak til videregående opplæring. Elever med kort botid og begrenset skolegang bør sikres et minimum av grunnskoleopplæring før de begynner å bruke av retten sin til videregående opplæring. Det bør stilles krav til gjennomført norskopplæring før retten til videregående opplæring utløses. Dette kan bidra til at flere gjennomfører og fullfører videregående opplæring.

3. Kommentarer til 3.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

“Forslaget vil ikke i seg selv ha økonomiske og administrative konsekvenser”, uttales det i høringsnotatet. Videre utdypes det med at “ Dersom skoleeier velger å ha innføringstilbud må de eventuelle ekstra kostnadene ved dette dekkes innenfor gjeldende ramme.”

Oppland fylkeskommune mener forslaget vil ha både økonomiske og administrative konsekvenser. Hvis det ikke tilføres friske midler til innføringstilbud kan det føre til at dette nedprioriteres. Et godt integrert innføringstilbud ved en skole kan være krevende å organisere, særlig hvis elevene deltar i ordinære klasser/hospiterer ved ulike programfag. Elevene er som oftest en sammensatt gruppe med ulik språk og kulturbakgrunn. Ved innføring av et slikt tilbud er det nødvendig med kompetanseheving for å møte målgruppa best mulig.

I høringsnotatet foreslås det at elever i et innføringstilbud skal bruke av ungdomsretten sin. Som omtalt tidligere støtter ikke Oppland fylkeskommune dette forslaget. Dersom innføringstilbudet blir et ”år null” vil dette ha en økonomisk konsekvens.